

**FITXA IDENTIFICATIVA****Dades de l'Assignatura**

Codi	33373
Nom	Teoria i història del periodisme II
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1308 - Grau Periodisme	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1308 - Grau Periodisme	11 - Evolución del Periodismo y de la Comunicación	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
BAÑON CASTELLON, MARIA DOLORES	340 - Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació

RESUM

Aquesta assignatura és la continuació de la Teoria i Història del Periodisme I. L'objectiu de la matèria és apropar els estudiants al coneixement de la producció informativa preferentment del segle XX. L'enfocament dona prioritat a la construcció social de la realitat mitjançant el discurs periodístic com a discurs històric públic del present de cada època, de manera que ajuda també a comprendre la funció i l'ús del periodisme actual. Els continguts fan referència de manera comparativa a Espanya i sobretot a alguns països d'Europa Occidental i dels Estats Units.

Pel que fa a la part teòrica, s'introdueix i analitza l'anomenat camp periodístic, els conceptes propis i els principals corrents teòrics del periodisme dins del context adient, a la vegada que es considera els mitjans més significatius de cada període, tot fent menció de la condició professional i de la tecnologia informativa de les diferents èpoques. Tot això s'aprofita per a alguns debats amb els estudiants a fi d'induir una reflexió col·lectiva sobre els periodisme i els periodistes en termes de passat-present i amb l'objectiu de que els alumnes adquireixen la capacitat de relacionar fets, fenòmens i la seua possible comparació amb aspectes relativament similars a l'època actual.



CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

És necessari tenir aprovada l'assignatura de Teoria i Història del Periodisme I, i és molt convenient tenir aprovada també la Història de la comunicació social al País Valencià, totes dues del segon curs.

Es recomana un coneixement bàsic de anglès i elemental del francès, italià i portuguès, atès que es farà servir alguna documentació i hemerografia en aquestes llengües, a més d'en català i castellà.

COMPETÈNCIES

1308 - Grau Periodisme

- Consciència de les diferents tradicions periodístiques i de la seua evolució, així com capacitat per a la comprensió del camp periodístic en els contextos de cada època. Així mateix, comprensió passiva de les llengües llatines pròximes i de l'anglès mitjançant l'ús d'alguns textos i/o productes periodístics en a q u e s t s i d i o m e s .
- Consciència dels assumptes rellevants d'interpretació historiogràfica i dels debats periodístics c o n t e m p o r a n i s .
- Capacitat per relacionar les modalitats i professionals periodístics principals en les distintes èpoques amb les tendències hegemòniques actuals. Així mateix, comprensió passiva de les llengües llatines pròximes i de l'anglès mitjançant l'ús d'alguns textos i/o productes periodístics en aquests idiomes.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

- Distingir les principals tradicions periodístiques occidentals i la seua evolució segons els elements més significatius.
- Explicar les modalitats periodístiques fonamentals amb els suports o mitjans de referència per comprendre el camp periodístic de cada època.
- Identificar els periodistes rellevants i situar-los en el seu context socioprofessional.
- Relacionar críticament els diferents discursos periodístics amb els discursos històrics hegemònics contemporanis.

**DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS****1. El periodisme del bel·licisme generalitzat**

El món amb imatges: els noticiaris cinematogràfics (del naixement fins a la seva consolidació i estancament). La propaganda en la tasca periodística dentreguerres i la conformació de dos modes de comunicació per a la informació durant la guerra freda. El fotoperiodisme i els corresponents estrangers a la Guerra Civil espanyola. Robert Park: periodisme i comunicació.

2. Levolució periodística després de la segona guerra mundial

Lesplendor de la informació radiofònica abans de la popularització dels telenotícies. El periodisme interpretatiu i danàlisi. El columnisme influent. El desenvolupament del periodisme de qualitat: capçaleres emblemàtiques. Evolució, transformació i crisi de la premsa en paper. La periodística contracultural: premsa underground nord-americana dels anys 60. Els nous periodismes en anglès, castellà i català. El periodisme dinvestigació rellevant. Infografisme i tecnoinformació. Schutz, Luhmann i Gerbner: contribució social, tematització i interacció.

3. Transformacions del periodisme de les darreres dècades

El model estàndard dinformatiu de televisió; el reporterisme audiovisual. L'experiència de la CNN i daltres cadenes tot notícies. Condicions i condicionaments del periodisme al nostre país en les darreres dècades. De linformació-espectacle a la crisi (mort?) del periodisme. El periodisme electrònic o digital (el ciberperiodisme).

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Elaboració de treballs en grup	25,00	0
Elaboració de treballs individuals	30,00	0
Estudi i treball autònom	6,00	0
Lectures de material complementari	8,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	14,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	7,00	0
TOTAL	150,00	



METODOLOGIA DOCENT

Un cert coneixement del passat del periodisme i del que ha suposat en cada època no només és necessari per a la formació d'un futur professional d'aquest camp sociocultural, sinó també per tenir consciència del paper que hi ha jugat i juga la producció periodística, en tant que discurs històric de gran influència social, en el desenvolupament de la democràcia i de la llibertat. Aquest saber específic, a més, resulta útil socialment a un futur professional del periodisme, atès que ajuda a millorar i fins i tot a innovar des de la tradició pròpia o des de la comparança amb altres corrents i modalitats internacionals. I en períodes de transformació o de metamorfosi dels mitjans i del sentit de la informació, com és el cas d'ara en una societat oberta i glocal, el coneixement del passat ajuda a pensar i actuar críticament en el binomi diacronia-sincronia.

Classes teòriques:

Classes teòriques per explicar el temari del programa, comentar i debatre algunes qüestions.

Elaboració de preguntes test per part dels i les alumnes al voltant del temari abordat a classe.

Classes pràctiques:

Classes de presentació i discussió col·lectivament de temes assignats pel professor sobre qüestions periodístiques rellevants d'una relativa actualitat.

Dinàmiques de grup per a treballar i reflexionar al voltant de lectures prèviament assignades pel professor.

AVALUACIÓ

L'avaluació constarà de **quatre parts** diferenciades:

- 1) **Examen** tipus **test** sobre els aspectes abordats a les classes teòriques i un llibre de lectura: 40%
- 2) Participació a les **activitats i dinàmiques** plantejades a **l'aula** : 20%
- 3) Realització d'un **treball individual** sobre cultures professionals dels periodistes : 15%
- 4) Realització i exposició d'un **treball col·lectiu** a partir d'una sèrie de temes que el docent assignarà a inici del semestre. Cada equip de treball haurà de realitzar, a més a més, un **podcast** a partir dels continguts elaborats: 25%

Excepte les dinàmiques de l'aula (20%), la resta de treballs són recuperables en segona convocatòria. Aquells treballs que siguen de caràcter col·laboratiu es realitzaran individualment en segona convocatòria.



REFERÈNCIES

Bàsiques

- BARRERA, C. (coord.). (2004). Historia del periodismo universal. Barcelona: Ariel Comunicació.
- BAYM, G.D. (2010). From Cronkite to Colbert: the Evolution of Broadcast News. Boulder: Paradigm.
- CONBOY, M. (2004). Journalism. A Critical History. Londres: Sage.
- FUENTES, J.F. i FERNÁNDEZ SEBASTIÁN, J. (1997). Historia del periodismo español. Madrid: Síntesis.
- GÓMEZ MOMPART, J.L. (2008). Historia de la comunicación e historia del periodismo: enfoques teóricos y metodologías para la investigación, a: MARTÍNEZ NICOLÁS, M. (coord.). Para investigar la comunicación. Propuestas teórico-metodológicas. Madrid: Tecnos.
- GÓMEZ MOMPART, J.L. i MARÍN OTTO, E. (eds.) (1999). Historia del periodismo universal. Madrid: Síntesis.
- GÓMEZ MOMPART, J.L.I. (2010). Periodistes i periodismes a Espanya i al País Valencià. Sociopolítica i cultura professional dels informadors, Arxius de Ciències Socials, núm, 23, pp. 17-36.
- GÓMEZ MOMPART, J.L.; GUTIÉRREZ LOZANO, J.F. i PALAU SAMPIO, D. (2013). La calidad periodística. Teorías, investigaciones y sugerencias profesionales. Barcelona/Castelló/València: UAB, UJI, UPF, UV.
- MARÍN, C. (2017). Reportalismo en televisión. Barcelona: Gedisa.
- McNAIR, B. (1998). The Sociology of Journalism. Londres: Arnold.
- MUHLMANN, G. (2004). Une histoire politique du journalisme (XIXe.-XXe. Siècle). París: PUF.
- NEVEU, É. (2004). Sociologie du journalisme. París: La Découverte.
- PARREÑO, M. (2014). El camp periodístic valencià. L'estructura mediàtica i la pràctica dels periodistes. Barcelona/Castelló/València: UAB,UJI,UPF,UV.
- RUEDA, J.C.; GALÁN, E. i RUBIO, A.L. (2014). Historia de los medios de comunicación. Madrid: Alianza Editorial.
- SÁIZ, M^a D. i SEOANE, M^a C. (2007). Cuatro siglos de periodismo en España. De los avisos a los periódicos digitales. Madrid: Alianza.
- SCHUDSON, M. (1995). The Power of News. Cambridge: Harvard U.P.
- SCHUDSON, M. (2003). The Sociology of News. Nova York: W.W. Norton & Company.
- SERRANO, P. (2011). Contra la neutralidad. Tras los pasos de John Reed, Ryszard Kapuscinski, Rodolfo Walsh, Edgar Snow y Robert Capa. Barcelona: Península.
- TRAQUINA, N. (2005). Teorias do Jornalismo. Vol. I: Porque as notícias são como são, i Vol. II: A tribo jornalística uma comunidade interpretativa transnacional. Florianópolis: Insular, 2^a ed.

Complementàries

- AMILIBIA, J.M^a (2005). Emilio Romero. El gallo del franquismo. Madrid: Temas de Hoy
- BARRERA, C. (coord.). (1999). Del gacetero al profesional del periodismo. Evolución histórica de los actores humanos del cuarto poder. Madrid: Fragua / Asociación de Historiadores de la Comunicación.
- BRADLEE, B. (1996). La vida de un periodista. Madrid: El País / Aguilar.
- CRONKITE, W. (1997). Memorias de un reportero. Madrid: El País / Aguilar.
- DÍAZ HERRERA, J. (2009). Pedro J. Ramírez al desnudo. Madrid: Foca.
- DIEZHANDINO, P.; BEZUNARTEA, O. i COCA, C. (1994). La élite de los periodistas. Bilbao:



Universidad del País Vasco.

FORCADA, D. i LARDIÉS, A. (2010). Ansón. Una vida al descubierto. Madrid: La esfera de los libros.

FULLER, J. (2010). What is happening to News: the Information Explosion and the crisis in Journalism. Chicago: UCP.

- GELI, C. i Mauri, M. (2008). El món segons Manuel Vázquez Montalbán. Barcelona: Col·legi de Periodistes de Catalunya.

GOULD, T. (2010). Matar a un periodista. Barcelona: Los libros del lince.

McCHESNEY, R.W. (2010). The Death and Life of American Journalism. Philadelphia: Nation Books.

ORTEGA, F. (coord.) et altri (2006). Periodismo sin información. Madrid: Tecnos.

ORTEGA, F. i HUMANES, M^a L. (2000). Algo más que periodistas. Sociología de una profesión. Barcelona: Ariel Sociología.

PÉREZ BENLLOCH, J.J. (2005). Al cierre. El periodismo tal como lo he vivido. Memorias. Tavernes Blanques: LEixam.

SANTOS SÁINZ, M^a (2003). El poder de la élite periodística. Madrid: Fragua.

SEOANE, M.C. i SUEIRO, S. (2004). Una historia de El País y del Grupo Prisa. Madrid: Plaza & Janés.

SERRIN, J. & W. (comps.) (2002). Muckraking!: the Journalism that Changed America. Nova York: New Press.

- SORIANO, J.C. (2008). Pilar Narvió. Andanzas de una periodista perezosa. Teruel: Tirwal.

SOUSA, J.P. (2003). Historia crítica del fotoperiodismo occidental. Sevilla: Comunicación Social.

STEEL, R. (2007). El periodista y el poder, una biografía de Walter Lippmann. San Lorenzo del Escorial: Cuadernos de Langre.

TALESE, G. (1973). El reino y el poder. La historia del hombre que influyó al mundo a través del The New York Times. Barcelona / México, D.F.: Grijalbo.

VIDAL CASTELL, D. (2005). El malson de Chandos. La crisi acadèmica in professional del periodisme des de la crisi postmoderna de la paraula. Barcelona / Bellaterra / Castelló / València: UAB / UPF / UJI / UV.

WOLFE, T. (1977). El nuevo periodismo. Barcelona: Anagrama.

XAMBÓ, R. (2010). Els mitjans de comunicació al País Valencià Arxius de Ciències Socials, núm, 23, pp. 3-16.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

MODALITAT DE DOCÈNCIA HÍBRIDA

1. Continguts

Es mantenen els continguts inicialment recollits a la guia docent.



2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Es manté el pes de les diferents activitats que sumen les hores de dedicació en crèdits ECTS marcades en la guia docent original. S'adaptaran els grups en funció de l'aforament permès de la classe.

3. Metodologia docent

Per tal de desenvolupar la docència híbrida, es desenvoluparà un model pedagògic basat en el *flipped classroom* (aula inversa): els alumnes assistiran a les classes pràctiques amb una sèrie de conceptes teòrics ja adquirits a casa, que se'ls haurà fet arribar mitjançant l'Aula Virtual.

4. Avaluació

Es mantenen els percentatges i criteris avaluació descrits a la Guia Docent.

5. Bibliografia

Es manté la bibliografia recomanada.

MODALITAT DE DOCÈNCIA NO PRESENCIAL

1. Continguts

Es mantenen els continguts inicialment recollits a la guia docent.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Es manté el pes de les diferents activitats que sumen les hores de dedicació en crèdits ECTS marcades en la guia docent original.

3. Metodologia docent

En el cas que les normatives sanitàries ens forcen a un nou confinament, aquestes activitats es portaran a terme mitjançant les eines virtuals que ens facilita la universitat (Aula Virtual, Black Board Collaborate...).

4. Avaluació

Es mantenen els percentatges i criteris avaluació descrits a la Guia Docent.

5. Bibliografia

Es manté la bibliografia recomanada.